

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 289/2019-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. júla 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Mojmíra Mamojku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného spoločnosťou Hudec s. r. o., Lazaretská 23, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Marek Hudec, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 68/2016 a jeho uzneseniami č. k. 12 C 68/2016-573 z 31. mája 2017, č. k. 12 C 68/2016-616 zo 14. augusta 2017 a č. k. 12 C 68/2016-715 z 18. septembra 2018, základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 68/2016 v spojení s postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 54/2018 a jeho uznesením č. k. 7 Co 54/2018-702 z 28. júna 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 18/2019 z 25. apríla 2019 a práva podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 7 Co 54/2018-702 z 28. júna 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 18/2019 z 25. apríla 2019, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júna 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného spoločnosťou Hudec s. r. o., Lazaretská 23, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Marek Hudec, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 68/2016 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“) a jeho uzneseniami č. k. 12 C 68/2016-573 z 31. mája 2017 (ďalej len „uznesenie z 31. mája 2017“), č. k. 12 C 68/2016-616 zo 14. augusta 2017 (ďalej len „uznesenie zo 14. augusta 2017“) a č. k. 12 C 68/2016-715 z 18. septembra 2018 (ďalej len „uznesenie z 18. septembra 2018“), základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v napadnutom konaní v spojení s postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 54/2018 (ďalej len „napadnuté konanie krajského súdu“) a jeho uznesením č. k. 7 Co 54/2018-702 z 28. júna 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 18/2019 z 25. apríla 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“) a práva podľa čl. 13 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ je stranou v napadnutom konaní vedenom okresným súdom o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov v procesnom postavení žalobcu. Sťažovateľ podaním doručeným

okresnému súdu 1. decembra 2016 zobral svoju žalobu späť, žiadal konanie zastaviť a na nesúhlas žalovanej neprihliadať s odôvodnením, že k späťvzatiu žaloby došlo skôr, ako sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa § 168 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

3. V tejto súvislosti sťažovateľ namieta, že vec žaloby bola pridelená zákonnej sudkyňi JUDr. Viere Sandtnerovej a bez toho, aby bol o zmene v osobe zákonného sudcu informovaný, o ním podanom späťvzati žaloby rozhodla iná sudkyňa okresného súdu, a to Mgr. Zita Leimbergerová (ďalej aj „nová zákonná sudkyňa“).

4. Okresný súd uznesením z 31. mája 2017 vydaným novou zákonnou sudkyňou vo veci späťvzatia žaloby a návrhu sťažovateľa na zastavenie konania rozhodol tak, že návrh zamietol s odôvodnením, že podľa § 146 ods. 2 CSP sa súhlas žalovaného k zastaveniu konania vyžaduje vždy, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu. Nová zákonná sudkyňa v poučení citovaného rozhodnutia uviedla, že proti nemu je prípustné odvolanie, na podklade čoho sťažovateľ proti uzneseniu okresného súdu z 31. mája 2017 odvolanie aj podal.

5. O odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 31. mája 2017 rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že odvolanie odmietol s odôvodnením, že napadnuté uznesenie nepatrí medzi taxatívne uvedené uznesenia, proti ktorým je prípustné odvolanie [§ 357 písm. a) až o) CSP], a právna úprava umožňuje podať odvolanie len proti uzneseniu, ktorým došlo k zastaveniu konania [§ 357 písm. a) CSP]. Krajský súd tak podľa sťažovateľa deklaroval vo veci prípustnosti odvolania iný názor, ako prezentovala samotná nová zákonná sudkyňa.

6. Okrem dovolania smerujúceho proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ v roku 2018 aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, predmetom ktorej bolo rozhodovanie o porušení bližšie neoznačených základných práv a slobôd uzneseniami okresného súdu z 18. septembra 2018 a z 31. mája 2017 a napadnutým uznesením krajského súdu, o ktorej ústavný súd uznesením sp. zn. III. ÚS 6/2019 z 9. januára 2019 (ďalej len

„uznesenie z 9. januára 2019“) rozhodol tak, že ju odmietol z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí.

7. Sťažovateľ v tomto kontexte poukazuje na odôvodnenie obsiahnuté v citovanom uznesení ústavného súdu z 9. januára 2019, podľa ktorého sa lehota na podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu bude považovať za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu.

8. O dovolaní sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu krajského súdu rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

9. Uznesením zo 14. augusta 2017 vydaným vyšším súdnym úradníkom okresný súd nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Proti citovanému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú okresný súd uznesením z 18. septembra 2018 vydaným novou zákonnou sudkyňou zamietol ako nedôvodnú.

10. Sťažovateľ namieta, že k porušeniu základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy došlo zmenou v osobe zákonnej sudkyne, a to bez rozhodnutia či opatrenia, ktoré by obsahovalo informáciu o tejto zmene. Okrem toho sťažovateľ porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy predniesol aj v konaní o odvolaní a dovolaní, avšak ani krajský súd a ani najvyšší súd sa predmetnou argumentáciou nezaoberali. Podľa sťažovateľa Mgr. Zita Leimbergerová nie je zákonnou sudkyňou v jeho veci, a preto všetky rozhodnutia okresného súdu ňou vydané sú nezákonné a v rozpore s ústavou.

11. Podľa sťažovateľa bolo povinnosťou okresného súdu pri rozhodovaní vo veci oslobodenia od platenia súdnych poplatkov počkať na rozhodnutie krajského súdu vo veci odvolania podaného proti uzneseniu okresného súdu z 31. mája 2017. Pokiaľ o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu zo 14. augusta 2017 rozhodla nová zákonná sudkyňa, opakovane tým došlo k zásahu do základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

12. Sťažovateľ tvrdí, že uznesenie okresného súdu z 31. mája 2017 je založené na nesprávnej aplikácii § 146 ods. 2 CSP. Zdôrazňuje ďalej, že dôvody nezastavenia konania mali byť upravené osobitným právnym predpisom, ktorý však nebol prijatý. Z uvedeného dôvodu podľa sťažovateľa nebolo správne s odvolaním sa na situáciu tzv. *iudicium duplex* zamietnuť návrh sťažovateľa na zastavenie konania v dôsledku spät'vzatia žaloby a ani aplikovať rozhodnutie najvyššieho súdu vydané vo veci sp. zn. 2 Cdo 52/2008. Z uvedených dôvodov došlo k porušeniu práva na nestranný súd a práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. K porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru došlo zo strany krajského súdu tým, že tento sa odvolaním sťažovateľa odmietol vecne zaoberať, a to aj napriek poučeniu „*nížšieho súdu*“.

14. Odmietnutím dovolania došlo zo strany najvyššieho súdu rovnako k porušeniu práv zaručených čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru.

15. Na podklade už uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní a jeho uzneseniami z 31. mája 2017, zo 14. augusta 2017 a z 18. septembra 2018, základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní v spojení s postupom krajského súdu v napadnutom konaní a napadnutým uznesením v tomto konaní vydanom, ako aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ako aj práva podľa čl. 13 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Sťažovateľ zároveň požaduje od ústavného súdu zrušenie uznesení okresného súdu z 31. mája 2017, zo 14. augusta 2017 a z 18. septembra 2018 a vydanie zákazu pre sudkyňu okresného súdu Mgr. Zitu Leimbergerovú v napadnutom konaní konať.

16. V súlade s § 130 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovateľ

požaduje, aby ústavný súd vydal dočasné opatrenie, ktorým by prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní nekonať a zdržať sa vykonávania právoplatných rozhodnutí, opatrení alebo iného zásahu a tretím osobám uložil povinnosť dočasne sa zdržať oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

II.

17. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

18. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

19. V súlade s čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde.

20. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

21. V súlade s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

22. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

23. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

24. V súlade s čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

25. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

26. V súlade s čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

III.

27. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd

rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich základných práv a slobôd [§ 123 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde].

28. Na základe uvedeného ústavný súd viazaný petitom mohol rozhodovať len o namietanom porušení práv sťažovateľa tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia. Tvrdenia o porušení sťažovateľom označených základných práv podľa čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy postupom krajského súdu v napadnutom konaní a ním vydaným napadnutým uznesením a napadnutým uznesením najvyššieho súdu (body 13 a 14 tohto uznesenia) ústavný súd podľa svojej ustálenej judikatúry mohol považovať len za súčasť sťažnostnej argumentácie sťažovateľa (m. m. III. ÚS 149/04, III. ÚS 235/05, II. ÚS 65/07).

K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní a uzneseniami okresného súdu z 31. mája 2017, zo 14. augusta 2017 a z 18. septembra 2018

29. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

30. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

31. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou napáda postup okresného súdu v napadnutom konaní a uznesenia okresného súdu z 31. mája 2017, zo 14. augusta 2017 a z 18. septembra 2018 vydané v procesnom štádiu pred meritorným rozhodnutím vo veci samej.

32. Podľa § 3 ods. 3 a 4 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Účastník konania alebo strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu. Zákonným sudcom je aj sudca určený podľa odseku 4 (odsek 3). Zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce (odsek 4).

33. Podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

34. Podľa § 420 písm. e) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

35. Z citovaných zákonných ustanovení Civilného sporového poriadku vyplýva, že dôvodom opravných prostriedkov v civilnom sporovom konaní je rozhodovanie vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným, a pritom súd nie je správne obsadený, ak vo veci nerozhoduje zákonný sudca. Nasvedčuje tomu aj definícia zákonného sudcu (porovnaj znenie § 3 ods. 3 zákona o súdoch).

36. Aj prax všeobecných súdov akceptuje skutočný zmysel zákonného sudcu ako procesnej garancie, ktorej porušenie sa môže a musí preskúmať aj v opravných konaniach (IV. ÚS 10/02). Účinnú ochranu základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy pritom môže ústavný súd poskytnúť len prostredníctvom konania o sťažnosti podľa čl. 127

ods. 1 ústavy smerujúcej proti meritórnemu rozhodnutiu (III. ÚS 212/2011). V konaní ústavného súdu by potom bolo, prirodzene, rozhodujúcim posúdenie, či zákonné podmienky pre zmenu zákonného sudcu boli splnené, teda či zmena v osobe zákonného sudcu zodpovedá požiadavkám plynúcim zo základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi.

37. Podľa judikatúry ústavného súdu až po rozhodnutí vo veci samej možno jednoznačne zdefinovať, či konanie všeobecného súdu bolo zaťažené vadou významnou z hľadiska základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, pretože až vtedy sa stáva nespochybniteľným a definitívnym zodpovedanie otázky, či meritórne rozhodnutie ovplyvňujúce hmotnoprávne postavenie sporových strán bolo výsledkom konania a rozhodovania zákonného sudcu.

38. S prihliadnutím na konkrétne okolnosti veci ústavný súd konštatuje, že sťažovateľom napádané rozhodnutia vydané okresným súdom nie sú meritórnymi rozhodnutiami ani rozhodnutiami, ktorými sa konanie pred všeobecným súdom končí (sťažovateľ napáda rozhodnutia okresného súdu vydané vo veci oslobodenia od platenia súdnych poplatkov a rozhodnutie okresného súdu vo veci zamietnutia návrhu na zastavenie konania). Právna vec sťažovateľa sa nachádza v takom štádiu konania, v ktorom podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi sú závažné procesné pochybenia (vrátane porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy) dôvodom jednak na podanie odvolania [podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP], ako aj dovolania [podľa § 420 písm. e) CSP]. Tieto riadne a mimoriadne opravné prostriedky umožňujú stranám súdneho konania namietat' závažné procesné pochybenia, a tým aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (k tomu pozri aj sp. zn. II. ÚS 148/2019). Tieto skutočnosti vyúsťujú do záveru, že sú to predovšetkým všeobecné súdy, ktoré sú na základe účinných právnych prostriedkov nápravy dostupných sťažovateľovi (ako strane konania) oprávnené aj povinné poskytnúť ochranu namietanému porušeniu jeho základného práva v ďalšom procesnom postupe, a nie ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti.

39. Sťažovateľ preto má v konaní pred všeobecnými súdmi k dispozícii účinné právne prostriedky nápravy, ktorými sa môže brániť proti postupu zákonnej sudkyne Mgr. Zity Leimbergerovej, ktorá podľa jeho názoru nie je zákonnou sudkyňou v jeho veci.

40. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní

41. Sťažovateľ odôvodňuje porušenie práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní nesprávnou aplikáciou § 146 ods. 2 CSP v súvislosti s rozhodovaním o návrhu sťažovateľa na zastavenie konania, ktoré vyústilo do vydania uznesenia okresného súdu z 31. mája 2017.

42. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že uznesenie okresného súdu z 31. mája 2017, ktorým bolo rozhodnuté vo veci návrhu sťažovateľa na zastavenie konania (okresný súd uznesením z 31. mája 2017 návrh sťažovateľa zamietol), proti ktorému v čase vydania rozhodnutia platný a účinný Civilný sporový poriadok podanie odvolania ako riadneho opravného prostriedku nepripúšťal [§ 357 písm. a) až o) CSP *a contrario*], nadobudlo právoplatnosť 23. júna 2017.

43. V súlade s § 124 prvou vetou zákona o ústavnom súde možno ústavnú sťažnosť podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia.

44. Sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť 6. júna 2019, teda v časti smerujúcej proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní vyúsťujúcemu do vydania uznesenia okresného súdu z 31. mája 2017, ktoré nadobudlo právoplatnosť 23. júna 2017, zjavne po uplynutí lehoty ustanovenej v § 124 prvej vete zákona o ústavnom súde.

45. Na podklade uvedených zistení ústavný súd pri predbežnom prerokovaní časť ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní odmietol v súlade s § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní a napadnutým uznesením krajského súdu

46. Ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k splneniu procesných podmienok prípustnosti časti ústavnej sťažnosti smerujúcej proti postupu krajského súdu v napadnutom konaní a napadnutému uzneseniu krajského súdu vychádzal v zmysle rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika (sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54) z právoplatnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie sťažovateľa smerujúce proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odmietnuté ako procesne neprípustné, a preto dvojmesačnú lehotu na podanie ústavnej sťažnosti v relevantnej časti podľa § 124 zákona o ústavnom súde považoval v jeho prípade za zachovanú.

47. Napadnutým uznesením krajského súdu bolo odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 31. mája 2017 odmietnuté ako smerujúce proti uzneseniu súdu prvej inštancie, proti ktorému nie je odvolanie prípustné (§ 357 CSP *a contrario*).

48. Podľa § 355 ods. 2 CSP proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon pripúšťa.

49. V súlade s § 357 písm. a) až o) CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o a) zastavení konania, b) odmietnutí podania vo veci samej, c) odmietnutí žaloby na obnovu konania, d) návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, e) zrušení neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia podľa § 334 a § 335 ods. 1, f) návrhu na opravu chýb v písaní a počítaní a iných

zrejmych nesprávností, okrem odôvodnenia, g) zamietnutí návrhu na doplnenie rozsudku, h) zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, i) návrhu na predbežnú vykonateľnosť rozsudku, j) odklade vykonateľnosti rozhodnutia, k) povinnosti zložiť zábezpeku vo veciach práva duševného vlastníctva, l) zabezpečení dôkazného prostriedku, m) nároku na náhradu trov konania, n) prerušení konania podľa § 162 ods. 1 písm. a) a § 164, o) návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia, o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia a vo veciach výkonu cudzieho rozhodnutia.

50. Podľa § 386 písm. c) CSP odvolací súd odmietne odvolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné.

51. Ústavný súd už konštatoval, že základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôže všeobecný súd porušiť vtedy, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v civilnom súdnom konaní (IV. ÚS 36/04). V konkrétnych okolnostiach veci bol týmto procesno-právnym predpisom Civilný sporový poriadok, ktorý v § 357 CSP odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zastavenie konania *expressis verbis* nepripúšťa.

52. Pokiaľ krajský súd vzhľadom na uvedené odmietol odvolanie podané sťažovateľom ako neprípustné v súlade s platnými a účinnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku, ústavný súd konštatuje, že postup krajského súdu v napadnutom konaní ani ním vydané napadnuté uznesenie nemožno považovať za zjavne neodôvodnené a arbitrárne.

53. Ústavný súd nezistil, že by výklad vo veci aplikovaných právnych noriem a závery krajského súdu boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

54. Na tomto závere nemení nič ani skutočnosť, podľa ktorej posúdenie prípustnosti odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie nebolo zo strany krajského súdu totožné s posúdením, ktoré v uznesení z 31. mája 2017 uviedol okresný súd, keď v poučení citovaného rozhodnutia uviedol s odkazom na § 357 písm. a) CSP, že odvolanie prípustné je.

55. Odôvodnenie krajského súdu obsiahnuté v bode 11 napadnutého uznesenia, podľa ktorého je už uvedená námietka sťažovateľa irelevantná, keďže nesprávne poučenie súdu prvej inštancie o tom, že opravný prostriedok je prípustný, nezakladá právo na jeho uplatnenie, považuje ústavný súd za ústavne udržateľné.

56. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na rozhodovaciu činnosť najvyššieho súdu, podľa ktorej skutočnosť nesprávneho poučenia účastníkov konania (príp. strán sporu) o prípustnosti opravného prostriedku proti napadnutému rozhodnutiu všeobecného súdu nezakladá ich procesnú legitimitáciu jeho uplatnenia, ak je jeho prípustnosť *ex lege* vylúčená (k tomu pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžf 47/2010 zo 7. decembra 2010).

57. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 66/02, II. ÚS 17/05).

58. S prihliadnutím na už uvedené a berúc do úvahy predbežný záver o ústavnej udržateľnosti odôvodnenia obsiahnutého v napadnutom uznesení krajského súdu, ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu a sťažovateľom namietaným porušením základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká

príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí relevantnej časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

59. Sťažovateľ v relevantnej časti ústavnej sťažnosti namieta, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odmietnuté podľa § 447 písm. c) CSP, je nepreskúmateľné.

60. Pri prieskume ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, podľa ktorej zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti však vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutia všeobecných súdov v prípade, ak v konaní, ktoré im predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Ústavný súd je oprávnený a povinný posúdiť neústavnosť konania a rozhodovania všeobecných súdov vo veciach, v ktorých niet iného súdu, aby prerokoval vec a rozhodol o tom, či bolo alebo nebolo porušené základné právo alebo sloboda účastníka konania (strany sporu) pred všeobecným súdom (m. m. I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, II. ÚS 83/06).

61. Rešpektujúc judikatúru ESLP, ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre neustále pripomína, že jedným z kľúčových princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich garantuje čl. 6 ods. 1 dohovoru, je aj právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne

a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („*fairness*“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

62. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom vrátane dovolacích konaní (II. ÚS 581/2017). V dovolacom konaní iniciovanom sťažovateľom ako dovolateľom procesné podmienky upravoval v čase podania dovolania § 419 a nasl. CSP.

63. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Inými slovami, posúdenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľa (m. m. III. ÚS 450/2017).

64. Sťažovateľ ako dovolateľ v dovolaní vyvodzoval jeho prípustnosť a dôvodnosť z § 420 písm. f) CSP a tvrdil, že nesprávnym procesným postupom krajského súdu, ktorý ním podané odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie odmietol ako neprípustné, došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Okrem toho namietal, že postupom okresného súdu došlo k odňatiu práva na zákonného sudcu a zároveň aj k nesprávnej aplikácii ustanovení Civilného sporového poriadku (bod 3 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu).

65. Po citácii všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu vymedzeným v § 420 a § 421 CSP najvyšší súd v napadnutom uznesení poukázal na dôvody, ktorými možno odôvodniť dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, a zároveň zdôraznil, že dovolací dôvod sa v súlade s § 431 ods. 2 CSP vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva vada, ktorou sa odôvodňuje prípustnosť dovolania (body 6 až 9 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu).

66. V bode 11 napadnutého uznesenia najvyšší súd správne zdôraznil, že sťažovateľ napáda uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu sťažovateľa na zastavenie konania odmietnuté, a zároveň správne konštatoval, že sťažovateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP.

67. Na podklade už uvedeného následne v bode 12 napadnutého uznesenia najvyšší súd správne poukázal na svoje rozhodnutie publikované pod R 19/2017, podľa ktorého základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

68. S prihliadnutím na konkrétne okolnosti prejednávanej veci najvyšší súd v bode 13 napadnutého uznesenia správne posúdil napadnuté uznesenie krajského súdu, proti ktorému dovolanie smerovalo, ako rozhodnutie procesné, ktoré svojou povahou nenapĺňa znaky rozhodnutia vo veci samej. Zdôraznil ďalej, že rozhodnutím o odmietnutí odvolania proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zastavenie konania sa konanie ani nekončí, keďže skončením konania je z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP potrebné rozumieť skončenie konania vo veci samej, a nie konania o inom predmete, pričom súd prvej inštancie o veci samej aj naďalej koná a vo veci rozhodne.

69. Na podklade uvedených skutočností najvyšší súd po konštatovaní, že napadnuté uznesenie krajského súdu nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej a ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, v bode 14 napadnutého uznesenia dovolanie

odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

70. Najvyšší súd sa ako dovolací súd v napadnutom uznesení podľa názoru ústavného súdu zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s námietkami sťažovateľa, ktorými odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Keďže najvyšší súd správne konštatoval s prihliadnutím na rozhodnutie publikované pod R 19/2017, že napadnuté uznesenie krajského súdu nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, a ani rozhodnutím vo veci samej bolo z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP irelevantné, či k procesnej vade namietanej sťažovateľom došlo alebo nedošlo. V okolnostiach veci totiž neboli splnené procesné podmienky pre preskúmanie prípustnosti dovolania, a preto najvyšší súd ako súd dovolací v súlade s príslušnou procesno-právnou úpravou dovolanie správne odmietol bez toho, aby došlo k jeho vecnému prejednaní (prejednaní dôvodnosti).

71. Z uvedených dôvodov je preto irelevantná aj námietka sťažovateľa o tom, že najvyšší súd sa jeho argumentáciou o nesprávnom procesnom postupe krajského súdu vyúsťujúcim do porušenia práva na spravodlivý proces nezaoberal.

72. Na podklade uvedených skutočností preto ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd svoje rozhodnutie vo veci odmietnutia dovolania sťažovateľa zdôvodnil v dostatočnej, výstižnej a presvedčivej podobe. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní tejto časti ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí relevantnej časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

73. S prihliadnutím na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu práva zaručeného čl. 13 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

74. Z citovaného ustanovenia dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom. Uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí preto nadväzovať na aspoň obhájiteľné právne tvrdenie o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie ESLP vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983).

75. Ústavný súd ďalej poznamenáva, že podľa judikatúry ESLP sa čl. 13 dohovoru vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok ESLP z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, bod 52). V okolnostiach prípadu však ústavný súd k takému záveru vo vzťahu k postupu krajského súdu a najvyššieho súdu v napadnutom konaní a k napadnutým uzneseniam nedospel, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia čl. 13 dohovoru odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

76. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa (vrátane návrhu na vydanie dočasného opatrenia) nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júla 2019